

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 - בוטל ¹

בתוקף סמכותי לפי סעיף 35 לחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א-1981 (להלן - החוק), ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

1. הגדרות

[תיקונים: התשס"א, התשס"א (מס' 2), התשס"ד, התש"ע]

בתקנות אלה -

"איגרת חוב מיועדת" - כל אחת מאלה:

(1) איגרת חוב שמנפיקה מדינת ישראל לפי חוק המילווה (חברות הביטוח), התשכ"ג-1962 (להלן - חוק המילווה חברות ביטוח);

(2) איגרת חוב בערבות מדינת ישראל שהונפקה במסגרת הסכמי ביטוח חיים צמוד;

"בורסה" - בורסה לניירות ערך בישראל, שקיבלה רישיון לפי סעיף 45 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 (להלן - חוק ניירות ערך);

"ביטוח אשראי" - ביטוח אשראי, ביטוח סיכוי סחר חוץ ומתן ערבויות כמשמעותם בפסקאות 20, 23 ו-24 בסעיף 1א בהודעת ענפי ביטוח;

"ביטוח חיים" - כמשמעותו בפסקאות (1) עד (4) בסעיף 1א בהודעת ענפי ביטוח, וכן ביטוח סיעודי וביטוח מפני אובדן כושר עבודה שאינם חלק מפוליסות ביטוח חיים;

"ביטוח כללי" - כל ענפי הביטוח כמשמעותם בהודעת ענפי ביטוח, למעט ביטוח חיים;

"ביטוח מפני מחלות ואשפוז" - כמשמעותו בפסקה (6) בסעיף 1א בהודעת ענפי ביטוח, ובלבד שפוליסות הביטוח הונפקו לתקופה העולה על שנה והן אינן פוליסות לביטוח קבוצתי;

"ביטוח משותף" - מתן כיסוי למבוטח על ידי מספר מבטחים במשותף על פי פוליסה שעליה חתומים המבטחים המשתתפים, כשכל מבטח אחראי לחלקו בלבד;

"ביטוח נזקי טבע בחקלאות" - כמשמעותו בהודעת הפיקוח על עסקי ביטוח (ענפי ביטוח), התשמ"ה-1985;

"בנק" - כהגדרתו בתקנות דרכי השקעה;

"דיבידנד" - כהגדרתו בחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן - חוק החברות), לרבות לענין בעל זכות באגודה שיתופית;

"דו"ח" - דין וחשבון כספי שנתי וביניים של מבטח, ערוך לפי תקנות פרטי דין וחשבון;

"דמי ביטוח" - פרמיה, דמי רישום, דמי פוליסות, ותקבולים אחרים מהמבוטחים המיתוספים לפרמיה, למעט דמי אשראי, ולרבות תקבולים כאמור שנתקבלו מחברה מנהלת בביטוח משותף אצל חברה משתתפת, למעט דמי ביטוח אצל חברה מנהלת שנמסרו לחברה משתתפת;

"דמי ביטוח בשייר עצמי" - דמי ביטוח בניכוי חלקם של מבטחי משנה;

"דמי ביטוח לגביה" - דמי ביטוח של מבטחים וסוכני ביטוח, כולל שטרות ובטחונות אחרים, אשר המבטח זכאי להם אך טרם קיבל אותם, וכן הלוואות לכיסוי דמי ביטוח לגביה, בתוספת דמי גביה מראש שקוזזו כנגד דמי ביטוח לגביה;

"דמי עמילות לסוכני ביטוח" - עמלה, שכר, השתתפות בהוצאות או כל הטבה אחרת, שנזקפו במישרין או

בעקיפין, לזכות סוכני ביטוח;

"הודעת ענפי ביטוח" - הודעת הפיקוח על עסקי ביטוח (ענפי ביטוח), התשמ"ה-1985;

"הון מניות בסיסי" - (נמחקה);

"הון ראשוני" - סך כל אלה:

(א) הון מניות מונפק ונפרע;

(ב) יתרת עודפים;

(ג) פרמיה ששולמה בעת הנפקת מניות;

(ד) כל רכיב אחר שעליו יורה המפקח ובשיעורים שעליהם יורה;

"הון משני" - כתבי התחייבות וכן רכיבים אחרים והכל בהתחשב, בין השאר, בנדחותם מפני התחייבויות אחרות של המבטח, בזמינותם וביכולתו של המבטח לספוג הפסדים וכן במשך התקופה לפירעונם, בתנאים ובשיעורים שעליהם יורה המפקח;

"הון עצמי" - סך ההון הראשוני, ההון המשני וההון השלישוני, בהתאם לתנאים ולשיעורים שעליהם יורה מפקח; "הון שלישוני" - כתבי התחייבות וכן רכיבים אחרים והכל בהתחשב, בין השאר, בנדחותם מפני התחייבויות אחרות של המבטח, בזמינותם וביכולתם לספוג הפסדים ובמשך התקופה לפירעונם, בתנאים ובשיעורים שעליהם יורה המפקח;

"הלוואות לכיסוי דמי ביטוח לגביה" - הלוואות, לרבות הפרשי הצמדה וריבית עליהן, למבוטחים או לסוכני ביטוח, שמטרתן היא כיסוי דמי ביטוח לגביה, ואשר ניתנו סמוך לתאריך הדו"ח, לתקופה שאינה עולה על שלושה חודשים או בתנאים החורגים מהמקובל במשק;

"הסכמי ביטוח חיים צמוד" - ההסכמים שבין ממשלת ישראל לבין חברות ביטוח חיים מכוח חוק מילווה חברות ביטוח, בדבר השקעה באגרות חוב;

"חברה-בת" - חברה אשר חברה אחרת מחזיקה ב-50% או יותר מן הערך הנקוב של הון המניות המוצע שלה או מכוח ההצבעה שלה, או רשאית למנות מחצית או יותר מהדירקטורים שלה או את המנהל הכללי שלה; "חברה כלולה" - חברה, למעט חברה מאוחדת וחברה מאוחדת באיחוד יחסי, שהשקעת המבטח בה כלולה בדו"חות המבטח על בסיס שווי מאזני;

"חברה מאוחדת" - חברה שדו"חותיה מאוחדים עם דו"חות המבטח, למעט חברה מאוחדת באיחוד יחסי;

"חברה מאוחדת באיחוד יחסי" - חברה שדו"חותיה מאוחדים עם דו"חות המבטח בדרך של איחוד יחסי;

"חברה ממשלתית" - לרבות "חברת בת ממשלתית" ו"חברה מעורבת", כהגדרתן בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975;

"חברה מנהלת" - מבטח המנהל את הביטוח המשותף, מקיים קשר עם המבוטח בשל ביטוח זה וגובה דמי ביטוח ממנו עבור החברות המשתתפות;

"חברה משתתפת" - מבטח המשתתף בביטוח משותף ומקבל דמי ביטוח באמצעות החברה המנהלת;

"חלוקת דיבידנד" - כהגדרת "חלוקה" בחוק החברות, לרבות לענין בעל זכות באגודה שיתופית;

"מבטח הדדי" - חברה בעלת רישיון לעסוק בענפי ביטוח חיים קבוצתי הדדי בלבד, כמשמעותו בפסקה (4) בסעיף 1א בהודעת ענפי ביטוח, אשר כל מבוטח בה הוא יחיד בקבוצת מבוטחים וחבר בחברה, וכל חבר בה הוא מבוטח כאמור;

"מבטח חוץ" - מבטח שקיבל רישיון מבטח חוץ לפי סעיף 15(א)(2) לחוק;

"מדד המחירים לצרכן" - מדד המחירים לצרכן או מדד אחר אשר יחליף אותו, שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

"מניות הטבה" - כהגדרתן בחוק החברות, לרבות לענין בעל זכות באגודה שיתופית;

"מספר השוואה" - כהגדרתו בתקנות פרטי דין וחשבון;

"נכס" - רכוש, בין מקרקעין ובין מיטלטלין וכל זכות או טובת הנאה ראויות או מוחזקות, בין שהם בישראל ובין שהם מחוץ לישראל;

"נכסים כספיים" - (נמחקה);

"נכסים לא כספיים" - (נמחקה);

"נכסים בלתי מוכרים" - נכסים ויתרות חובה אלה;

(1) נכסים המוחזקים בניגוד לתקנות דרכי השקעה או בניגוד להוראות המפקח, בניכוי עתודה למס שנוצרה בשלם;

(2) נכסים המוחזקים בניגוד לתנאים שנקבעו באישור שניתן על ידי המפקח לפי תקנות דרכי השקעה;

(3) הוצאות נדחות, למעט הוצאות נדחות בביטוח חיים ובביטוח כללי;

(4) יתרות חובה של חברות ביטוח או תוכני ביטוח בקשר לעסקים שנתקבלו מחו"ל או נמסרו לחו"ל, בולל עסקי ביטוח משנה ולמעט פיקדונות המוחזקים בידי החברה המוסרת לפי הסכם ביטוח משנה, אשר חלפו 12 חודשים או יותר ממועד הפרעון של אותם חובות;

(5) דמי ביטוח לגביה הנובעים מפוליסות שתחילת תוקפן 12 חודשים לפחות לפני תאריך הדוח;

(6) דמי ביטוח לגביה מעסקי ביטוח חיים בסכום העולה על דמי הביטוח שמועד פרעונם בחודש האחרון בתקופת הדו"ח;

(7) השקעות חברה-בת או חברה כלולה בחברת-האם, לרבות השקעות כאמור בדרך של רכישת מניות בבורסה וכן יתרות חובה של חברות אלו אצל חברת האם שלהן שנוצרו שלא במהלך עסקי ביטוח רגילים;

(8) חובות רעים שלא נזקפו להוצאות;

(9) (נמחקה);

"סוכן כללי" - (נמחקה);

"פרמיה" - לרבות פרמיה פורטופוליו;

"רבעון" - תקופה של שלושה חודשים המסתיימת ביום האחרון של החודש השלישי (הרבעון הראשון), השישי (הרבעון השני), התשיעי (הרבעון השלישי), והשנים עשר (הרבעון הרביעי) של כל שנה;

"שטר הון" - כתב התחייבות נדחה שהונפק לבעל שליטה והוא צמוד למדד המחירים לצרכן לכל היותר אך אינו נושא ריבית, ושמועד הפרעון שלו לא פחות משנתיים לאחר תאריך הדו"ח;

"שליטה" - (נמחקה);

"שער יציג" - השער היציג של מטבע חוץ שפרסם בנק ישראל נכון לתאריך הדו"ח הכספי; לא נקבע שער יציג ביום האמור - השער היציג שנקבע כאמור לאחרונה לפני תאריך הדו"ח;

"תאריך הדו"ח" - היום האחרון של התקופה שאליה מתייחס הדו"ח;

"תווקן ביטוח" - תושב חוץ העוסק בתיווך בעניני ביטוח בין מבטח מחוץ לארץ או מבטח מחוץ לארץ לבין מבטח ישראלי;

"תכניות ביטוח מבטיחות תשואה" - תכניות ביטוח חיים המעניקות למבטח תשואה מובטחת והמבטח אינו זכאי על פיהן לאיגרות חוב מיועדות;

"תקנות פרטי דין וחשבון" - תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1997;

"תקנות דרכי השקעה" - תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי השקעת ההון והקרנות של מבטח וניהול התחייבויותיו), התשס"א-2001;

2. הון ראשוני נדרש

(תיקון התשס"א)

(א) ההון הראשוני המינימלי בשקלים חדשים הנדרש ממבטח יהיה כדלקמן:

(1) מבטח העוסק בביטוח חיים - 35 מיליון;

(2) מבטח העוסק בביטוח כללי - 40 מיליון;

(3) מבטח העוסק בביטוח חיים ובביטוח כללי - 60 מיליון;

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) יהיה ההון הראשוני המינימלי בשקלים חדשים הנדרש ממבטח העוסק בביטוח
אשראי בלבד - 20 מיליון.

3. הון עצמי מינימלי נדרש

(תיקונים: התשס"ד, התשס"ו, התשס"ז, התש"ע)

ההון העצמי המינימלי בשקלים חדשים הנדרש ממבטח בתאריך הדוח לא יפחת מסכום כל אלה:

(1) הגבוה מבין הסכומים שלהלן:

(א) סכום ההון הראשוני לפי תקנה 2;

(ב) סכום המורכב מאלה:

10% (1) מדמי הביטוח בביטוח כללי שנרשמו בספרי המבטח ב-12 החודשים שקדמו לתאריך הדוח

עד לתקרת דמי ביטוח של 55 מיליון שקלים חדשים;

5% (2) מדמי הביטוח בביטוח כללי שנרשמו בספרי המבטח ב-12 החודשים שקדמו לתאריך הדוח

מעל לתקרה האמורה בפסקת משנה (1);

7.5% (3) מדמי הביטוח בשייר עצמי בביטוח כללי שנרשמו בספרי המבטח ב-12 החודשים שקדמו

לתאריך הדוח;

לענין פסקת משנה זו - יחושב סכום דמי הביטוח לפי הכללים שנקבעו בתקנות פרטי דין וחשבון;

(ג) סכום שני אלה:

20% (1) מיתרת תביעות תלויות בביטוח כללי בשייר עצמי עד לתקרת תביעות של 300 מיליון

שקלים חדשים;

12% (2) מיתרת תביעות תלויות בביטוח כללי בשייר עצמי מעל לתקרה האמורה בפסקת משנה (1);

(2) סכום המורכב משלושת המפורטים להלן:

(א) סך כל הוצאות הרכישה הנדחות כפי שנרשמו בספרי המבטח בשל פוליסות ביטוח מפני מחלות

ואשפוז ובשל פוליסות ביטוח חיים שהונפקו החל ביום ז' בטבת התשס"ד (1 בינואר 2004);

(ב) סך כל הוצאות הרכישה הנדחות כפי שנרשמו בספרי המבטח החל ביום כ' בטבת התשס"ה (1

בינואר 2005), בשל פוליסות ביטוח חיים שהונפקו עד יום ו' בטבת התשס"ד (31 בדצמבר 2003);

(ג) לענין הוצאות הרכישה הנדחות כפי שנרשמו בספרי המבטח עד יום י"א בתמוז התשס"ד (31

בדצמבר 2004), בשל פוליסות ביטוח חיים שהונפקו עד יום ו' בטבת התשס"ד (31 בדצמבר 2003) - סך

שני אלה:

30% (1) מסך כל הוצאות הרכישה הנדחות כפי שנרשמו בספרי המבטח;

55% (2) מההפרש שבין סך כל הוצאות הרכישה הנדחות כפי שנרשמו בספרי המבטח לבין יתרת

הוצאות הרכישה הנדחות המוכרות לצורכי מס הכנסה;

ובלבד שבעד מבטח העוסק בביטוח חיים שסכום ההון הנדרש ממנו לפי פסקה (1)(ב) או (1)(ג) גבוה

מהסכום הנדרש לפי פסקה (1)(א), לא יפחת, סך כל הסכומים לפי פסקה (2)(א), (ב) ו-(ג)(1), מ-15

מיליון שקלים חדשים;

(3) סכום הנכסים הבלתי מוכרים;

(4) ההפרש שבין הערך הנוכחי של התחייבויות המבטח בשל תכניות ביטוח חיים מבטיחות תשואה, שאין

כנגדן או כנגד חלקן איגרות חוב מיועדות, לבין הערך הנוכחי של הנכסים המוחזקים כנגדן, כשהם מחושבים על

פי שווים ההוגן, אך לא פחות מ-2% מסכום התחייבויות המבטח בשל תכניות אלה;

(5) הגבוה מבין הסכומים שלהלן:

(א) הסכום המורכב מאלה:

10% (1) מדמי הביטוח בביטוח סיעודי שנרשמו בספרי המבטח ב-12 החודשים שקדמו לתאריך

הדוח עד לתקרת דמי ביטוח של 10 מיליון שקלים חדשים;

5% (2) מדמי הביטוח בביטוח סיעודי שנרשמו בספרי המבטח ב-12 החודשים שקדמו לתאריך הדוח

מעל התקרה האמורה בפסקת משנה (1);

7.5% (3) מדמי הביטוח בשייר עצמי בביטוח סיעודי שנרשמו בספרי המבטח ב-12 החודשים שקדמו

לתאריך הדוח;

לענין פסקת משנה זו, חישוב סכום דמי הביטוח ייעשה לפי הכללים שנקבעו בתקנות פרטי דין וחשבון;

(ב) סכום שני אלה:

20% (1) מיתרת תביעות תלויות בביטוח סיעודי בשייר עצמי עד לתקרת תביעות של 50 מיליון

שקלים חדשים;

12% (2) מיתרת תביעות תלויות בביטוח סיעודי בשייר עצמי מעל לתקרה האמורה בפסקת משנה

(1);

לענין פסקת משנה זו -

"עתודת ביטוח חיים" - עתודה אקטוארית המחושבת לפי כללים מקובלים בענין זה בישראל;

"תביעות תלויות" - לרבות סכום ההפרשה בשל תביעות בתשלום הנכלל בעתודת ביטוח חיים;

(6) ² הגבוה מבין הסכומים שלהלן:

(א) הנמוך מבין אלה:

(1) סכום העתודה לסיכונים מיוחדים כפי שנרשם בדוח לשנת המס 2006 שהגיש המבטח לפי סעיף

131 לפקודת מס הכנסה;

0.17% (2) מהסכום בסיכון הקיים למבטח ביום י' בטבת התשס"ז (31 בדצמבר 2006);

0.17% (ב) מהסכום בסיכון הקיים למבטח בתאריך הדוח; ואולם אם חל גידול בסכום בין תקופת דיווח

אחת לקודמתה, יידרש המבטח להגדיל את סכום ההון הנדרש לפי פסקת משנה זו בחלקים שווים על פני

תקופה של חמש שנים; בפסקה זו, "הסכום בסיכון" - סך כל סכומי הביטוח בחוזי ביטוח למקרה מוות

שהתקשר בהם המבטח, בניכוי העתודה שנצברה בשל אותם חוזי ביטוח, למעט הסכום שבוטח בביטוח

משנה;

(7) סכום המכפלות של כל נכס המוחזק כנגד התחייבויות המבטח שאינן תלויות תשואה, בשיעור שנקבע לו

בתוספת הראשונה, למעט נכסים שהמבטח נדרש להעמיד בשלם הון עצמי נוסף לפי תקנות אלה וכן נכסים

המוחזקים כנגד התחייבות מסוג 80 כמשמעותה בתקנה 2 לתקנות דרכי ההשקעה;
(8) סכום העלויות שבהן יישא המבטח בשל נזקים עקב אסון טבע בביטוח כללי, בניכוי חלקם של מבטחי משנה; לעניין פסקה זו ופסקה (9) -
"אסון טבע" - תופעת טבע בעלת היקף חריג, עוצמה חריגה או משך חריג, או הצטברות חריגה של תופעות טבע;
"חלקם של מבטחי משנה בסכום החשיפה לאסון טבע" - כפי שיחושב על פי שיעור הנזק המרבי שקבע המבטח, ובלבד שיחושב בשל אירוע המתרחש לכל היותר אחת ל-250 שנים;
(9) סכום המכפלות של חלקם של מבטחי משנה בסכום החשיפה לאסון טבע בביטוח כללי ב-25% מהשיעורים הקבועים בתוספת הראשונה לגבי חוב של מבטחי משנה בהתאם לדירוגם;
(10) הגבוה מבין שני אלה:
(א) סכום כל אלה:

3% (1) מדמי ביטוח שהרוויח המבטח בביטוח חיים שאינו תלוי תשואה כפי שנרשמו בספרי המבטח ב-12 החודשים שקדמו לתאריך הדוח;
2% (2) מדמי ביטוח שהרוויח המבטח בביטוח כללי כפי שנרשמו בספרי המבטח ב-12 החודשים שקדמו לתאריך הדוח;
2% (3) מדמי ביטוח שהרוויח המבטח בביטוח בריאות כפי שנרשמו בספרי המבטח ב-12 החודשים שקדמו לתאריך הדוח;
25% (4) מהוצאות הנהלה וכלליות שנרשמו בספרי המבטח ב-12 החודשים שקדמו לתאריך הדוח בשל ביטוח חיים תלוי תשואה;
(ב) סכום כל אלה:

0.3% (1) מההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים שאינו תלוי תשואה;
2% (2) מההתחייבויות הביטוחיות בביטוח כללי;
0.2% (3) מההתחייבויות הביטוחיות בביטוח בריאות;
25% (4) מהוצאות הנהלה וכלליות שנרשמו בספרי המבטח ב-12 החודשים שקדמו לתאריך הדוח בשל ביטוח חיים תלוי תשואה;
(ג) לעניין פסקה זו -

"ביטוח בריאות" - ענפי הביטוח הכלולים בפסקאות (5) ו-(6) בסעיף 1א להודעת ענפי ביטוח, למעט כסויים ביטוחיים לפי ענפים אלה שהם חלק מפוליסת ביטוח חיים.

4. תוספת מיוחדת להון עצמי נדרש

המפקח רשאי לדרוש ממבטח המקבל רשיון או המבקש הרחבת רשיון קיים, תוספת הון מיוחדת שלא תעלה על שיעור של 50% מההון הראשוני שלו, וזאת לתקופה שלא תעלה על 5 שנים מתחילת פעולתו של המבטח או מהרחבת רשיונו, לפי הענין.

5. הון עצמי נדרש של מבטח המחזיק חברות נשלטות

(תיקונים: התשס"א, התש"ע)

ההון העצמי המינימלי הנדרש ממבטח בעל שליטה בחברות מנהלות, בפעילות של קופת גמל, בבנקים ובחברות העוסקות בביטוח בישראל (להלן - חברות נשלטות) לא יפחת בתאריך הדו"ח מהסכום המורכב מאלה:
(1) הסכום הנדרש לפי תקנה 3;

(2) הסכום המתקבל מהכפלת ההון העצמי הנדרש של כל אחת מהחברות הנשלטות למעט בנקים בשיעור ההחזקה של המבטח בהן, ובתוספת יתרות ההפרש המקורי המתייחס לרכישת חברות אלה או לרכישת פעילות קופת גמל; המפקח יהיה רשאי להתיר למבטח שהונו העצמי במועד הדוח הוא לפחות ההון העצמי המינימלי הנדרש ממנו בניכוי 35% מההפרש המקורי בשל רכישת פעילות קופת גמל או חברה מנהלת של קופת גמל, הפחתה של דרישת ההון בשל ההפרש המקורי כאמור עד לשיעור של 35% בתנאים שעליהם יורה; בפסקה זו -

"הון עצמי מינימלי נדרש" - ההון המינימלי הנדרש ממבטח במועד הדוח לפי תקנות אלה, למעט תקנה 8;

"קופת גמל" - למעט קופת ביטוח;

(3) יתרת ההשקעה של המבטח בחברות נשלטות שהם בנקים, כפי שהיא מופיעה בדוח.

6. הון עצמי נדרש בביטוח נזקי טבע בחקלאות

(תיקון התשס"א)

על אף האמור בתקנות 2 עד 4, לגבי מבטח שהוא חברה ממשלתית שלפחות 90% מדמי הביטוח שלו הם בענף נזקי טבע בחקלאות, ההון העצמי המינימלי הנדרש לא יפחת מ-5 מיליון שקלים חדשים.

7. הון ראשוני נדרש מחברה ממשלתית העוסקת בביטוח אשראי

על אף האמור בתקנות 2 עד 4, ההון הראשוני וההון העצמי המינימלי הנדרש מחברה ממשלתית העוסקת בביטוח אשראי בלבד לא יפחת מ-10 מיליון שקלים חדשים.

8. הון מינימלי למבטח העוסק בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתה

(תיקונים: התשס"א, התשס"ד)

(א) על אף האמור בתקנות 2 עד 4, ההון העצמי המינימלי של מבטח העוסק בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתה בלבד לא יפחת מהסכום בשקלים חדשים הגבוה מבין אלה:

40 (1) מיליון;

(2) הסכום המצטבר של ההון המינימלי הנדרש לכל הלוואה בודדת, בתוספת הסכום המצטבר של ההון

המינימלי הנדרש לכל תיק אשראי למגורים;

(ב) בתקנה זו -

"הון עצמי" - כהגדרתה בתקנה 1, ובתוספת עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל כהגדרתה בתקנות לחישוב עתודות בביטוח כללי;

"הון מינימלי נדרש להלוואה בודדת" - יתרת סכום הלוואה המבטחת בניכוי ביטוח משנה כשהיא מוכפלת בשיעור ההון המינימלי הנדרש להלוואה לפי התוספת השניה;

"הון מינימלי לתיק אשראי למגורים" - סך כל סכומי ההון הנדרשים לכל הלוואות הכלולות בתיק אשראי למגורים; "סכום ההון הנדרש להלוואה הכלולה בתיק אשראי למגורים" - יתרת סכום הלוואה הכלולה בתיק אשראי למגורים, בניכוי ביטוח משנה, כשהיא מוכפלת בשיעור ההון המינימלי הנדרש לאותה הלוואה, לפי התוספת השלישית;

"תיק אשראי למגורים" - קבוצה של הלוואות המבטחות כיחידה אחת, ואשר נקבע לה שיעור הפסד מרבי מצטבר.

(תיקון התשס"ד)

(א) על אף האמור בתקנות 2 עד 4, ההון הראשוני וההון העצמי המינימלי של מבטח הדדי לא יפחת מהסכום בשקלים חדשים הגבוה מבין אלה:

28 (1) מיליון;

0.6% (2) מסך כל תגמולי הביטוח שהיו משתלמים לכלל המבוטחים אצל המבטח אילו כל מקרי הביטוח קרו בתאריך הדוח.

(ב) בתקנה זו, "הון עצמי" - למעט הון משני.

9. עודף נכסים על התחייבויות שעל מבטח חוץ להחזיק בישראל

(תיקונים: התשס"א, התשס"ד, התש"ע)

(א) מבטח חוץ יחזיק בחשבון מיוחד בישראל בתאריך הדוח, עודף נכסים על התחייבויות שלא יפחת מסך כל הסכומים לפי תקנה 3.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), מבטח חוץ העוסק בביטוח כללי בישראל ואשר היקף דמי הביטוח השנתיים שלו אינו עולה על 10 מיליון שקלים חדשים, יחזיק עודף נכסים על התחייבויות בשיעור של 50% מסך כל התחייבויותיו בישראל, ובלבד שלא יפחת מ-2 מיליון שקלים חדשים.

10. הגדלת ההון

(תיקון התשס"ד)

(א) היה הונו העצמי של מבטח בתאריך הדו"ח או עודף נכסים על התחייבויות אצל מבטח חוץ קטן מהאמור בתקנות אלה, חייב הוא להגדילו עד לסכום האמור בתקנות אלה או להקטין את היקף עסקיו בהתאמה, לפי הענין, עד מועד פרסום הדוח.

(ב) בנסיבות מיוחדות רשאי המפקח לדחות את מועד השלמת ההון.

(ג) על אף האמור בתקנת משנה (א), היה הונו העצמי של מבטח בתאריך הדו"ח קטן מהאמור בתקנות אלה, בשל העובדה שחדל להתקיים לגביו האמור בתקנות 6 או 7, חייב הוא להגדילו עד לסכום האמור בתקנות אלה תוך 3 שנים מהמועד שחדלו להתקיים לגביו תקנות 6 או 7 (להלן - היום הקובע), ובלבד שההפרש האמור יושלם כדלקמן:

(1) לפחות 30% מההפרש יושלמו תוך שנה מהיום הקובע;

(2) לפחות 60% יושלמו תוך שנתיים מהיום הקובע.

11. חלוקת דיבידנד

המבטח יהיה רשאי לחלק דיבידנד רק אם הונו העצמי הוא לפחות בגובה ההון העצמי הנדרש על פי תקנות אלה.

12. הענקת והרחבת

מתן רשיון למבטח חדש תיעשה על פי נתוני מאזן פתיחה מבוקר וערוך לתחילת רשיון החודש שבו מוענק הרשיון.

13. ציון בדו"ח הכספי

(תיקון התשס"א)

בביאורים לדו"ח כספי יצינו ההון הראשוני וההון העצמי של המבטח, וכן ההון הראשוני המינימלי וההון העצמי המינימלי הנדרשים לפי תקנות אלה לרבות מספרי השוואה.

14. דיווח למפקח

לדו"ח הכספי השנתי ולדו"ח הביניים יצורף חישוב ההון העצמי הנדרש עם פירוט הנכסים הבלתי מוכרים לתאריך הדו"ח והדו"ח הקודם, מאושר בידי רואה חשבון שביקר או סקר את הדו"ח לפי הנוסח שעליו הורה המפקח.

15. הצמדת סכומים

(תיקונים: התשס"א, התשס"ד)

(א) הסכומים הנקובים בתקנות 2, 3 ו-6 עד 9 ישתנו לפי השינויים שיחולו במדד המחירים לצרכן החדש לעומת מדד המחירים לצרכן היסודי; לענין זה, "מדד המחירים לצרכן היסודי" - המדד שפורסם ביום 15 ביוני 1997, ו"מדד המחירים לצרכן החדש" - המדד שפורסם לאחרונה לפני תאריך הדו"ח הכספי.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), יהיה מדד המחירים לצרכן היסודי לענין תקנה 8א, כמדד שפורסם ביום י' בטבת התשס"ג (15 בדצמבר 2002).

15א. הקלות בשל הוצאות לפיתוח מערכת מידע

(תיקון התש"ע)

המפקח יהיה רשאי לאשר למבטח שהציג תכנית לפיתוח מערכת מידע לחשב את ההון העצמי לפי תקנות אלה כך שתקופת ההפחתה של הוצאות בשל פיתוח מערכת כאמור תהיה כפולה מתקופת ההפחתה החשבונאית.

16. תחולה

תקנות אלה -

- (1) יחולו על עסקים שמקורם בישראל ובחו"ל.
- (2) לא יחולו על חברה-בת של מבטח ישראלי בחו"ל ומבטח חוץ - לגבי עסקים בחו"ל.

17. ביטול

תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (ההון הנפרע המינימלי של מבטח), התשמ"ו-1986 - בטלות.

18. תחילה

- (א) תחילתן של תקנות אלה ביום כ"ב בטבת התשנ"ח (31 בדצמבר 1997).
- (ב) בתקנה 1, בהגדרה ביטוח חיים - ייכללו ביטוח סיעודי ואובדן כושר עבודה שאינם חלק מפוליסת ביטוח חיים, ליום י"ב בטבת התשנ"ט (31 בדצמבר 1998) ואילך.

19. הוראות מעבר

(א) מבטח שקיבל רשיון מבטח לפני יום תחילתן של תקנות אלה ופעל ב-12 החודשים שקדמו ליום התחילה, וההון הראשוני שלו או הונו העצמי ליום 31 בדצמבר 1997 קטן מהאמור בתקנות אלה כתוצאה משינויים שנקבעו בהן, חייב להגדילו עד לסכום האמור בתקנות אלה עד יום 31 בדצמבר 2000, ובלבד שההפרש האמור יושלם כדלקמן:

- (1) לפחות 30% מההפרש יושלמו עד יום 31 בדצמבר 1998;
- (2) לפחות 60% מההפרש יושלמו עד יום 31 בדצמבר 1999.

(ב) מבטח חוץ שקיבל רשיונו לפני יום תחילתן של תקנות אלה, ואשר עודף הנכסים על ההתחייבויות שלו קטן מהאמור בתקנות אלה כתוצאה משינויים שנקבעו בהן, חייב להגדילו עד לסכום האמור בתקנות אלה תוך 10 שנים מיום תחילתן.

(תיקונים: התשס"א, התש"ע)

תוספת ראשונה

(תקנה 3)

נכסים המוחזקים כנגד התחייבויות המבטח שאינן תלויות תשואה

1. בתוספת זו -

"איגרת חוב של מדינת ישראל" - איגרת חוב שמנפיקה המדינה לפי חוק מילווה המדינה, התשל"ט-1979, לפי חוק מילווה פיתוח, התש"ך-1960, לפי חוק נכסי המדינה, התשי"א-1951, או לפי חוק מילווה קצר מועד; התשמ"ד-1984, ואשר נסחרת בבורסה, בבורסה זרה או בשוק מוסדר;

"דירוג" - דירוג חוב בישראל שנקבע על ידי חברה מדרגת שאישר המפקח או לפי מודל דירוג פנימי שאישר המפקח;

"דירוג בין-לאומי" - דירוג חוב מחוץ לישראל שנקבע על ידי חברה מדרגת שאישר המפקח;

"הלוואה לדיר" - הלוואה שניתנה כנגד מישכון דירת מגורים, בלבד שלא ניתנה למטרת עסק;

"חוב" - לרבות פיקדון, הלוואה, איגרת חוב וכן ערבות בניכוי סכומים שהועברו למבטחי משנה, כשהיא מוכפלת בשיעורים המפורטים בפרט 3;

"חוב של מבטחי משנה" - יתרות החובה של מבטח המשנה אצל המבטח, לרבות חלקו של מבטח המשנה בתביעות התלויות ובעתודה לסיכונים שטרם חלפו של המבטח, והכל בניכוי חלקם של מבטחי משנה בעתודת עודף הכנסות על הוצאות, יתרות זכות ופיקדונות של מבטח המשנה אצל המבטח ובניכוי סכום כתבי האשראי שניתנו כנגד חובו של מבטח המשנה;

"חייבים" - למעט חובות של רשויות המדינה;

"נכס ייחוס של קרן נאמנות או תעודת סל" - מדד או נכס שלהערכת ועדת ההשקעות שאינן תלויות תשואה צפוי כי לשינויים בו תהיה ההשפעה הגדולה ביותר על תשואתן של קרן הנאמנות או של תעודת הסל, לפי העניין;

"סוכן לווה" - סוכן ביטוח אשר ניתנה לו הלוואה בהתאם להוראות המפקח ואשר קיים הסכם בכתב בינו לבין המבטח לפי הוראות סעיף 30 לחוק;

"ערבות פורמלית" - התחייבות על חשבון לקוחות מסוגים אלה:

- (1) ערבות לבית משפט;
- (2) ערבות שניתנת במסגרת מרכז, הבאה להבטיח עריכת חוזה עם מזמין המכרז אם המשתתף יזכה בו;
- (3) ערבות לטובת מוביל סחורות בים בקשר לשחרור סחורות לפני שהגיעו התעודות הנוגעות להן;
- (4) ערבות לטיב העבודה או המוצר וכן לביצוע תיקונים במידת הצורך על ידי ספק של סחורות או שירותים, לרבות קבלן בנייה;
- (5) ערבות לרשות מוסמכת בקשר למילוי תנאי רישיונות שהוצאו על פי דין;

"ערבות להבטחת השקעות של רוכשי דירות" - ערבות להבטחת השקעות של רוכשי דירות על פי חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1974;

"ערבות ביצוע" - ערבות הניתנת למזמין לצורך מילוי התחייבויותיו של ספק של סחורות או שירותים, לרבות קבלן בנייה, וזאת על פי חוזה הנערך ביניהם;

"ערבות להזמנת ניירות ערך" - התחייבות למנפיק ניירות ערך שהוצעו לציבור בישראל על פי תשקיף, או לבא מטעמו, לתשלום יתרת סכום הזמנת ניירות ערך שהזמין המבטח, בעבור לקוחותיו;

"ערבות להבטחת אשראי" - התחייבות על חשבון לקוחות מהסוגים האלה:

(1) ערבות, כתב שיפוי או התחייבות אשראי אחרת לנותן אשראי או למי שנעשה ערב למילוי התחייבויותיו של

מקבל האשראי;

(2) ערבות לטובת ספק שירותים או סחורות להבטחת תשלומים בעד השירותים או הסחורות שהוא מספק;

"עתודת עודף הכנסות על הוצאות" - כמשמעותה בתקנה 4 לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי חישוב הפרשות

לתביעות עתידיות בביטוח כללי), התשמ"ה-1984;

"פרמיה לגבייה בפיגור" - פרמיה לגבייה שחלפו 90 ימים ממועד פירעונה, למעט פרמיה בשל מרכיב חיסכון.

סכום

ההון

הנדרש

2. 3.

2. סכום ההון הנדרש ממבטח בשל נכסים המוחזקים כנגד התחייבויות המבטח שאינן תלויות תשואה לא יפחת מסכום

המכפלות של ההשקעה בכל נכס בשיעור שנקבע לו בטבלה, כדלקמן:

סוג הנכס	דרישת ההון
הלוואות שניתנו כגד פוליסות ביטוח חיים	
איגרות חוב מיועדות הוצאות רכישה נדחת בביטוח כללי	0%
מזומנים ושווי מזומנים	
חוב של מדינות שדורגו בדירוג (aaa) ושל בנקים מרכזיים במדינות כאמור	0.5%
איגרות חוב של מדינת ישראל	1%
חוב של מדינות בדירוג (-) (a) ומעלה וחוב של בנקים מרכזיים במדינות כאמור	2%
חוב אחר שדורג בדירוג (aa-) ומעלה, לרבות חוב של מבטחי משנה שדורגו כאמור	2.5% או
הלוואות שניתנו לסוכן לווה שכנגדן עומד כבטוח התזרים מזומנים הנובע	2% לגבי חוב בדירוג בין-לאומי

	מעמלות שצפוי הסוכן לקבל מהמבטח
5% או	חוב אחר בדירוג (a-) או (a2) ומעלה, לרבות חוב של מבטחי משנה שדורגו כאמור
4% לגבי חוב בדירוג בין-לאומי	
7.5% או	חוב בדירוג (bbb-) או (a3) ומעלה, לרבות חוב של מדינות וחוב של מבטחי משנה שדורגו כאמור
6% לגבי חוב בדירוג בין-לאומי	
	חוב בדירוג נמוך מ-(a3) או (bbb), לרבות חוב של מדינות ושל מבטחי משנה שדורגו כאמור וכן חוב שלא דורג הלוואה לדיוור שכביטחון להחזרתה נרשמה לטובת המבטח משכנתה ראשונה על דירת מגורים, ובלבד שיחס ההלוואה לביטחונות נמוך מ-60% או שהיחס כאמור לאחר מתן כסוי ביטוחי בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתה נמוך מ-55% זכויות במקרקעין -
16%	
5%	מקרקעין מניבים
10%	מקרקעין לשימוש עצמי
8%	קרנות נאמנות ותעודות סל-
14%	קרנות נאמנות ותעודות סל שנכס הייחוס שלהן מניות, סחורות או נגזרים

על פי

המקדמים

שנקבעו לעיל
 בהתאם לדירוג
 סוג נכס הייחוס

קרנות נאמנות ותעודות
 סל שנכס הייחוס שלהן
 הוא חוב

- וביחס
 לתעודת סל,
 היה דירוג
 מנפיק התעודה
 נמוך מדירוג סוג
 נכס הייחוס -
 בהתאם לדירוג
 המנפיק

סוג הנכס
 מניות סחירות
 14%

בכפוף לכללים
 שיורה עליהם
 המפקח לעניין
 סוגי נכסי בסיס
 ולעניין סוגי
 צדדים נגדיים

נכסי הבסיס באופציות
 וחוזים עתידיים, ואם
 מדובר בפוזיציות חסר -
 כשהם מחושבים במונחי
 דלתא;

מניות לא סחירות

קרנות השקעה לא
 סחירות

16%

חייבים

פרמיה לגבייה בפיגור

נכסים אחרים

3. שיעור מכפלות לערבות:

שיעור
 המכפלה

סוג ערבות
 ערבות להבטחת
 השקעות של רוכשי דירות,
 לאחר שהדירה נמסרה
 למשתכן

20%

	ערבות פורמלית
50%	ערבות ביצוע, ערבות להזמנת ניירות ערך
	ערבות להבטחת השקעות של רוכשי דירות
60%	לפני מסירת הדירה למשתכן
	ערבות להבטחת אשראי
100%	ערבות אחרת

תוספת שניה

(תקנה 8, ההגדרה "הון מינימלי נדרש להלוואה בודדת")

יחס הלוואות לבטחונות

בתוספת זו -

"שיעור הכיסוי" - השיעור של תגמולי הביטוח שישלם המבטח מתוך סכום הלוואה הבודדת לסילוק הנזק שייגרם למבטח מאי-פירעון הלוואה הבודדת; לענין זה, "הנזק שייגרם למבטח מאי-פירעון הלוואה הבודדת" - ההפרש שבין יתרת הלוואה לשווי הבטוחה לאותה הלוואה לאחר מימושה;

"יחס הלוואה לבטחונות" - היחס בין סכום הלוואה הראשוני לשווי הבטוחות הממושכות בעת מתן הלוואה; היה כיסוי לנזק ראשון, מכל מקור שהוא, לרבות השתתפות עצמית או ערבות ממשלתית, יחושב יחס הלוואה לבטחונות לאחר ניכוי הכיסוי לנזק ראשון כאמור, מסכום הלוואה.

שיעור ההון המינימלי הנדרש לכל הלוואה ייקבע על פי הטבלה הבאה, ובאופן ששיעור הכיסוי יהיה בכפולות של 5%; אם יינתן שיעור כיסוי שונה יחושב שיעור ההון המינימלי על פי יחס ישר בין שתי המדרגות הקרובות.

יחס הלוואה לבטחונות			
שיעור הכיסוי	עד 50%	50%-75%	מעל 75%
5	0.0500	0.1000	0.2000
10	0.1000	0.2000	0.4000
15	0.1500	0.3000	0.6000
20	0.2000	0.4000	0.8000
25	0.2500	0.5000	1.0000
30	0.2750	0.5500	1.1000
35	0.3000	0.6000	1.2000
40	0.3250	0.6500	1.3000
45	0.3375	0.6750	1.3500

1.4000	0.7000	0.3500	50
1.5000	0.7500	0.3750	55
1.5500	0.7750	0.3875	60
1.6000	0.8000	0.4000	65
1.6500	0.8250	0.4125	70
1.7500	0.8750	0.4375	75
1.8000	0.9000	0.4500	80
1.8500	0.9250	0.4625	85
1.9000	0.9500	0.4750	90
1.9500	0.9750	0.4875	95
2.0000	1.0000	0.5000	100

תוספת שלישית

(תקנה 8, ההגדרה "סכום ההון הנדרש להלוואה הכלולה בתיק אשראי למגורים")

בתוספת זו -

"הנזק הנגרם למבוטח מאי-פירעון מצטבר של הלוואות הכלולות בתיק אשראי למגורים" - ההפרש שבין סכום היתרות של הלוואות שבתיק האשראי למגורים לשווי סך כל הבטוחות לאותן הלוואות לאחר מימושן;
"שיעור הפסד מרבי מצטבר לתיק אשראי למגורים" - השיעור המרבי של תגמולי הביטוח שישלם המבטח מתוך יתרת הלוואות המבוטחות בתיק אשראי למגורים לסילוק הנזק הנגרם למבוטח מאי-פירעון מצטבר של הלוואות מבוטחות, כשהוא מחושב מיום תחילת הביטוח;
"יחס הלוואה לביטחונות" - כהגדרתו בתוספת השניה;

שיעור ההון המינימלי הנדרש לכל הלוואה הכלולה בתיק אשראי למגורים ייקבע על פי הטבלה הזו; אם שיעור ההפסד המרבי המצטבר או שיעור ההפסד המזערי המצטבר שונה מהשיעורים הקבועים בטבלה, יחושב שיעור ההון המינימלי על פי יחס ישר בין שתי המדרגות הקרובות; נקבע שיעור הפסד מזערי לתיק אשראי למגורים, אזי יופחת משיעור ההון המינימלי הנדרש בשל שיעור ההפסד המרבי המצטבר לתיק אשראי למגורים, שיעור ההון המינימלי הנדרש בשל שיעור ההפסד המזערי המצטבר לתיק אשראי למגורים:

שיעור
ההון
המינימלי
הנדרש
לכל
הלוואה
הכלולה
בתיק
אשראי
למגורים

כ"ט בכסלו התשנ"ח (28 בדצמבר 1997)	הלוואה	כאשר יחס	הלוואה
1	0.1500	0.3500	0.6000
5	0.2500	0.5000	1.0000
10	0.3000	0.6000	1.2000
15	0.3250	0.6500	1.3000
20	0.3500	0.7000	1.4000
25	0.3750	0.7500	1.5000
30	0.3875	0.7750	1.5500
40	0.4000	0.8000	1.6000
50	0.4125	0.8250	1.6500
60	0.4250	0.8500	1.7000
70	0.4375	0.8750	1.7500
75	0.4500	0.9000	1.8000
80	0.4625	0.9250	1.8500
90	0.4750	0.9500	1.9000
100	0.5000	1.0000	2.0000

כ"ט בכסלו התשנ"ח (28 בדצמבר 1997)

יעקב נאמן

שר האוצר

[1]. ק"ת 5884, התשנ"ח (3.3.1998), עמ' 472.

תיקונים: ק"ת 6094, התשס"א (19.3.2001), עמ' 602;

ק"ת 6121, התשס"א (19.8.2001), עמ' 1016 [התשס"א (מס' 2)];

ק"ת 6333, התשס"ד (8.8.2004), עמ' 892;

ק"ת 6436, התשס"ו (15.11.2005), עמ' 88;

ק"ת 6610, התשס"ז (22.8.2007), עמ' 1110 (כולל שינוי השם);

ק"ת 6829, התש"ע (25.11.2009), עמ' 130 (ראו הוראות מעבר בסעיף 8 לתיקון).

[2.] מבטח שקיבל רישיון לפני 22.8.07, והונו העצמי ביום הפרסום האמור קטן מההון העצמי הנדרש לפי פסקה (6) בתקנה 3 יהיה חייב להגדילו לסכום הנדרש כאמור, עד יום 31 בדצמבר 2009, ובלבד שההפרש יושלם בשיעורים אלה: (1) 33% לפחות מההפרש - עד יום כ"ב בטבת התשס"ח (31 בדצמבר 2007); (2) 33% נוספים לפחות מההפרש - עד יום ד' בטבת התשס"ט (31 בדצמבר 2008); (3) יתרת ההפרש - עד יום י"ד בטבת התש"ע (31 בדצמבר 2009).

[3.] ראו הוראות תחילה לסעיף זה בסעיף 11 לתיקון התשס"ד.

//